

سرمقاله

نشانه‌های قطبی سازی در جهان

علی قادری

کارشناس مسائل بین الملل

تحولات شگفت انگیز و غیر قابل پیش بینی سال های اخیر نشان دهنده تغییرات و تحولات اساسی در هندسه قدرت در جهان است. اتفاقات و تنش های سال جاری میلادی نشان از شکل گیری صف بندی های جدید دارد و نشانه‌های نگران‌کننده‌ای از قطبی سازی عمیق است. باتوجه به دیدار اخیر رهبران چین، روسیه، ایران و کره شمالی در پکن و اجلاس اضطراری کشورهای عربی -اسلامی در قطر در پاسخ به حمله رژیم صهیونیستی، صف بندی های ژئوپلیتیکی جدیدی در حال شکل گیری است.

این رویداد هانه تنها چالش های اقتصادی، نظامی و ایدئولوژیک را برجسته می کنند، بلکه احتمال درگیری های گسترده را افزایش می دهند. در واقع می توان گفت، مادر مهمترین و حیاتی ترین مرحله نشانه‌های قطبی سازی جهانی است. دیدار سران چین، روسیه، ایران و کره شمالی در پکن در اوایل سپتامبر مهم ترین نقطه عطف این قطبی سازی جهانی بود.

این رویداد، که به مناسبت رژه نظامی هشتادمین سالگرد پیروزی برژنین در جنگ جهانی دوم برگزار شد، برای اولین بار رهبران این چهار کشور رادر صحنه عمومی گرد هم آورد. شی جین پینگ، ولادیمیر پوتین، کیم جونگ اون و مسعود پزشکیان در حالی که از کنار موشک‌های بالستیک هسته‌ای و تسلیحات لیزری عبور می کردند، نمادی از اتحاد راهبردی "جهان شرقی" علیه هژمونی غربی به رهبری ایالات متحده ارائه دادند. این دیدار که توسط رسانه های غربی به عنوان "چالش مستقیم به نظم مبتنی بر قوانین" توصیف شد، نه تنها نمایش نمادین بود، بلکه پیام های عملی برای همکاری های آینده ارسال کرد.

این صف بندی ریشه در تنش های ساختاری دارد. از یک سو، غرب به رهبری آمریکا با تحریم های اقتصادی علیه روسیه و ایران و فشار بر کره شمالی تلاش کرده است تا این کشورها را منزوی سازد. از سوی دیگر "محور شرقی" با ابتکاراتی مانند سازمان همکاری شانگهای (SCO) و بریکس، به دنبال ایجاد جایگزین‌هایی برای دلا و نهادهای غربی است. دیدار پکن که شامل بیانیه های مشترک در حمایت از "حقوق تاریخی" روسیه در اوکراین و "دفاع مشروع" ایران در برابر تحریم ها بود، موجب تقویت این اتحاد شد.

دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا این گروه را "محور شرارت جدید" نامید و هشدار داد همکاری ۲۰ ساله آن ها علیه منافع آمریکا در حال اوج گیری است. صف بندی جدید ابعاد متنوعی دارد: از منظر نظامی، چین و روسیه در حال گسترش همکاری های تسلیحاتی و انتقال فناوری به کره شمالی هستند. این امر می تواند به "جنگ نیابتی جهانی" منجر شود؛ جایی که درگیری های محلی مانند تایوان در دریای جنوبی چین یا درگیری روسیه و ناتو و درگیری ایران و رژیم صهیونیستی به درگیری مستقیم با آمریکا منجر شود.

تحلیل گران شورای آتلانتیک هشدار می دهند که این اتحاد، راهبرد مهار چین توسط غرب را پیچیده تر می کند و خطر محاسبات غلط را افزایش می دهد. از منظر اقتصادی، این گروه با حجم تجارت بیش از ۱۵ تریلیون دلار، می تواند ساختار مالی جهانی را مختل کند؛ به ویژه اگر تحریم های متقابل اعمال شوند. در کل، دیدار پکن نشان دهنده گذار از جهان تک قطبی به دو قطبی است، جایی که شرق نه تنها به عنوان رقیب، بلکه به عنوان جایگزین ایدئولوژیک ظاهر می شود. این صف بندی با توجه به ضعف های داخلی غرب (مانند شکاف های سیاسی در آمریکا و اروپا) می تواند به بی ثباتی جهانی دامن بزند.

حمله به قطر که متحد آمریکا و میزبان پایگاه العدید است، حتی واشنگتن را وادار به محکومیت کرد. ترامپ هشدار داد، "باید مراقب باشیم وقتی به مردم حمله می کنیم. قطر متحد بزرگ آمریکاست". امارات متحده عربی که پیش تر رژیم صهیونیستی را از رویداد امنیتی دبی اخراج کرده بود، سفیر این رژیم را احضار کرد. این اجلاس که بیش از ۲۰ رهبر عربی و اسلامی را گرد آورد، می تواند به ائتلاف عملی منجر شود. شکل گیری این اتحاد به طور شفاف و دقیق صف بندی های نظامی و امنیتی جدی را مشخص و می تواند تهران را وارد جنگ فراگیر کند.

این رویداد ها بخشی از بازی بزرگ تر هستند. "محور شرقی" با حمایت از ایران (که در اجلاس قطر شرکت کرد)، می تواند غرب آسیا را به جبهه ای علیه غرب تبدیل کند. حمله رژیم صهیونی به قطر که متحد آمریکاست، خطر درگیری مستقیم آمریکا را افزایش می دهد، این در حالی است که روسیه و چین از حق دفاع ایران حمایت می کنند. در صورتی که ائتلاف عربی-اسلامی با سازمان همکاری شانگهای همگرا شود، جنگ سرد جدیدی شکل می گیرد و احتمال وقوع جنگ جهانی سوم را در صورت محاسبات غلط افزایش می دهد.

ایران و جهان

سختگوی دولت باتاکید بر تلاش های دیپلماتیک انجام شده برای جلوگیری از فعالیت مکانیسم ماشه، گفت: در عین حال دولت برای شرایط امروز هم پیش بینی لازم را انجام داده و آرایش دولت عوض شده است.

فاطمه مهاجرانی در ابتدای نشست خبری هفتگی خود با اشاره به شرایط فعلی کشور در دوران فعال شدن مکانیسم ماشه، تصریح کرد: دولت همه تلاش خود را به کار گرفت تا این اتفاق رخ ندهد. دولت از همه ظرفیت دیپلماسی استفاده کرد که این اتفاق رخ ندهد. وی یادآور شد: در ۱۲ روز دفاع مقدس هم شاهد بودید که ما در میانه راه مذاکره، میز مذاکره بمباران شد. ایران همیشه بر دیپلماسی به عنوان یکی از راهبردهای اساسی برای حفظ و نگهداشت منافع ملی تمرکز کرده است.

سختگوی دولت تأکید کرد: اما اکنون که باوجود همه تلاش ها در شرایط فعلی قرار

با شروطی که آمریکا گذاشته توافق بسیار سخت است؛

مذاکره با منطق زور

مساله است. با ایالات متحده آمریکا هم وضعیت مشابه است؛ یعنی در شرایطی که اسنپ‌ک فعال بود و تحریم‌ها داشتند برمی‌گشتند. توافقی بین ایران و آمریکا انجام شد. حتی ایرانی‌های مهاجر غیرقانونی که در آمریکا بازداشت و روسیه در کنار ایران خواهند ایستاد. او عبارت‌هایی مثل مثل انزوای جهانی ایران، فصل هفت منشور ملل و اجماع جهانی را حرف های فانتزی و رمانتیک می داند.

***سوال من درباره پرونده هسته‌ای و گروه ۵+۱ است. برای نمونه سختگوی دولت گفته ما دنبال در نیویورک مذاکره بودیم اما آقای ویتکاف خواست مذاکره کند.**

اگر منظور شما ۵+۱ است، با روسیه و چین مشکلی نداریم و با اروپایی‌ها هم مذاکره وجود دارد. با آمریکایی‌ها وضعیت متفاوت است. زمانی در ایران مطرح می‌شد که چرا ایران مذاکره مستقیم انجام نمی‌دهد و غیرمستقیم انجام دهد. عده‌ای معتقد بودند که اگر ایران مذاکره مستقیم انجام دهد، اختلافات و مشکلات حل می‌شود. این نظر طرفدارانی داشت؛ برخی نخبگان، سیاستمداران و روزنامه‌نگاران این را مطرح می‌کردند.

اما مشخص شده که موضوع واقعاً مذاکره مستقیم نیست. همان‌طور که خانم مهاجرانی، سختگوی دولت، گفت: ما درخواست دادیم که مذاکره مستقیم هم انجام شود، اما ویتکاف سر قرار نیامد. دلیل آن این است که از نظر ایالات متحده، مذاکره فی‌النفسه نمی‌کند؛ مذاکره‌ای ارزشمند است که از دل آن نتیجه‌ای حاصل شود. این رویکرد صرفاً مربوط به دولت ترامپ نیست؛ دولت‌های قبلی آمریکا هم همین رویکرد را داشتند، هر کدام با ادبیات متفاوت، برخی ملایم و برخی تند، ولی همه بر این باور بودند که ایران باید غنی‌سازی، برنامه

تحسین نظامی کهنه‌کار روسی از اقتدار ایران؛

مشت کوبنده ایران بر دهان متجاوز

این نظامی بازنشسته روسی گفت: شما به آنها یادآور شدید که با یک ملت ریشه دار و متمن در روی پای خود ایستاده است. نمی‌شود درافتاد.

کنستانتین گنورگیوویچ افزود: ما از پیشرفت‌های نظامی شما خوشحال هستیم و من شخصا به عنوان یک نظامی بازنشسته، همیشه این پیشرفت‌ها را پیگیری می‌کنم. او همچنین گفت: در در حال حاضر ایران در عرصه دریایی و ابعاد مختلف نظامی و موشکی، از قدرت های برتر جهانی است و این موضوع برای ملتی که نمی‌خواهند سر تسلیم در برابر زورگویی آمریکا خم کند، بسیار ارزشمند است.

کنستانتین گنورگیوویچ گفت: مردم روسیه از رشد و بالندگی ایرانیان خوشحال هستند چون شما هم مثل ما، هیچ‌وقت تسلیم قلدرها و زورگویان نشده اید.

اجلاس فرماندهان نیروی دریایی کشورهای حاشیه دریای خزر با هدف تقویت همکاری‌ها بین ساحل نشینان خزر، امروز سه‌شنبه در شهر سن پترزبورگ روسیه برگزار می‌شود.

فرمانده نیروی دریایی ارتش به همین منظور شامگاه

انداخته هم همین رویکرد وجود دارد. ترامپ صد ها تعرفه می‌گذارد و می‌گوید «شرایط من این است؛ یا می‌پذیرید یا تعرفه‌ها ادامه دارد». طرف مقابل شرایط آمریکای را می‌پذیرد، اما چند ماه بعد ترامپ می‌گوید شرایط تغییر کرده و شما باید دوباره بپذیرید.

این رویکرد را با کانادا، متحدان و دوستانش و حتی با اوکراین دارد. به اوکراین می‌گوید «من اعلام می‌کنم که چه کار باید بکنی». آن‌ها هم می‌گویند «سمعا و طاعتا». اگر بخواهی یا من کلنجار بروی، همان کاری را می‌کنم که با زانلسکی کردم.

این منطق، منطق ایالات متحده است؛ آمریکا به شدت خودخواه است و همه چیز را برای خود می‌خواهد. در مقابل، ایران می‌گوید «من مذاکره می‌کنم، بده بستان می‌کنم، چیزی می‌دهم و چیزی می‌گیرم». آمریکایی‌ها می‌گویند «نه، تو باید چیزی بدهی و ما اگر خواستیم چیزی به تو می‌دهیم؛ شرط و شروط نباید برای ما بگذارِی». از این جهت، آمریکایی‌ها واقعاً به دنبال مذاکره برابر با ایران نیستند، بلکه خواست خود را دیکته می‌کنند.

در مورد اروپا شاهد آن هستیم که اروپای کنونی، همان اروپا نیست که وقتی آمریکا در دوره اول ترامپ از برجام خارج شد با ایران با آن همکاری می‌کرد. چه چیزی باعث شده اروپا با ایران فاصله بگیرد؟ آیا فقط به جنگ اوکراین مربوط است؟

روپایی‌ها سر جنگ اوکراین از ما دلخور هستند؛ این یک واقعیت است و من کتمان نمی‌کنم. اما اروپا به قدری وابسته است و فاقد استقلال است که اصلاً بضاعت و توان مقابله با خواست آمریکا را ندارد. سال به سال که می‌گذرد، وابستگی اروپا و حرف شنوی اروپایی‌ها بیشتر می‌شود.

در این وضعیت که حالا شاهد تحریم‌ها هستیم و مکانیسم ماشه فعال شده، ایران باید چه اقدامی انجام دهد؟

ایران دیپلماسی را به قوت خود ادامه می‌دهد و رازینی و مذاکره انجام می‌دهد. به نظر من، سه کار به موازات دیپلماسی و مذاکره، چه مستقیم و چه غیرمستقیم، باید انجام شود و این اقدامات فقط مربوط به دوره پس از اسنپ‌ک نیست؛ ۱- کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد از تحریم‌ها، ۲- تقویت بنیه نظامی، به خصوص بخش نرم‌افزاری و نظامی و ۳- تقویت اجماع داخلی. این سه اقدام هم باید به موازات دیپلماسی انجام شود.

گرفتیم از قبل هم پیش بینی این موضوع در سناریوهایی که دولت تدوین کرده بود در نظر گرفته شده بود و برای این روز نیز پرونده‌ای باز کرده بودیم. مهاجرانی اعلام کرد: اکنون هم با رویکرد «فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم» دولت آرایش خودش را عوض کرده است. وی ادامه داد: اکنون دولت در آرایش متفاوتی که به خود گرفته است، برنامه‌ها و دستورالعمل‌های متفاوتی دارد. متوجه تلاطم‌های اقتصادی و نوساناتی که در بازار وجود دارد، هستیم. دولت متوجه تغییراتی که در قیمت و در شرایط اقتصادی مردم ایجاد می‌شود، هست. مهاجرانی با تأکید بر اینکه تحریم‌ها همچنان مردم ایران را ه‌دف گرفته است، اظهار کرد: یکی از موضوعاتی که ما دنبال می‌کنیم، گسترش ارتباط با همسایگان و ارتقاء دیپلماسی منطقه‌ای است. استفاده از ظرفیت تئاتر یکی از موضوعات جدی است که دنبال می‌شود.

اخبار

عراق:

روابط با ایران مستحکم

و بر پایه پیوندهای فرهنگی است

فواد حسین تأکید کرد روابط ایران و عراق مستحکم و بر پایه همسایگی و اشتراکات فرهنگی است. او عراق را میانه‌جی منطقه‌ای دانست و از هماهنگی با ایران و سوریه به‌علیه داعش خبر داد.

«فواد حسین» وزیر خارجه عراق در سخنانی به روابط با ایران، مساله فلسطین، مناسبات با آمریکا و تحولات سوریه و همچنین تنش آبی با ترکیه پرداخت.

فواد حسین گفت: واشنگتن به عراق پشت نکرده

است و روابط دو کشور ریشه دار و بر پایه منافع مشترک است. عراق در نشست دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا با کشورهای عربی و اسلامی در باره غزه شرکت نکرد چرا که باصل راه حل تشکیل دو دولت مخالف است. ملت فلسطین و تمام کشورهای عربی درباره راه حل تشکیل دو دولت توافق دارند. موضع راه حل تشکیل دو دولت نیاز به بررسی از سوی احزاب ملی عراق و فراکسیون‌های پارلمان دارد.

طبق گزارش خبرگزاری عراقی «واع»، فواد حسین گفت: موضع عراق در حمایت از حق ملت فلسطین در تعیین سرنوشت خود و تشکیل کشور مستقل ثابت و واضح است. نمایندگی آمریکا در بغداد در حال حاضر از سوی کاردار به دلیل خالی بودن پست‌ها در دولت دونالد ترامپ اداره می‌شود.

وی گفت: روابط عراق و ایران مستحکم و بر اساس اصول همسایگی و روابط فرهنگی و جوامع است.

محورهای مذاکرات شرم‌الشیخ

از زبان وزیر خارجه مصر

وزیر خارجه مصر به محورهای مورد توجه در مذاکرات شرم‌الشیخ میان تل آویو و حماس اشاره کرد.

وزیر خارجه مصر تأکید کرد که مذاکرات شرم‌الشیخ میان رژیم صهیونیستی و حماس بر روی ایجاد سازوکار امنیتی ضامن عقب نشینی کامل این رژیم از نوار غزه متمرکز است.

وی افزود: در این مذاکرات ورود کامل وی به قید و شرط کمک‌های انسانی به نوار غزه از طریق کانال‌های بین المللی بررسی می‌شود. همچنین تلاش می‌شود اتحاد کامل میان کرانه باختری و نوار غزه و همچنین اجرای راهکار ۲ دکلتی مورد توجه قرار بگیرد.

شب‌دوشنبه گزارش شد که نخستین دور مذاکرات میان نمایندگان جنبش حماس و کشورهای میانه‌جی (مصر و قطر) در شهر شرم‌الشیخ مصر به پایان رسید. براساس این گزارش، این مذاکرات با وجود تداوم درگیری‌ها، در فضایی مثبت برگزار شده است. منابع آگاه به الجزیره گفتند این دیدار که با حضور هیئت حماس برگزار شد، فضایی مثبت داشته است.

فاینشال تایمز:

ترامپ به اعراب تضمین داده اسرائیل بار دیگر جنگ را شروع نمی‌کند

بر اساس گزارش یک نشریه انگلیسی رئیس جمهور آمریکا به رهبران کشورهای عرب تضمین داده رژیم صهیونیستی بار دیگر جنگی را شروع نخواهد کرد.

روزنامه انگلیسی گزارش کرده «دونالد ترامپ» رئیس جمهور آمریکا نفوذی بی سابقه را بر فرآیند صلح غزه اعمال و «بنیامین نتانیاهو»، نخست وزیر رژیم صهیونیستی را وادار کرده تادر مواضع قبلی خود تغییری قابل توجه داده و امتیازاتی را بدهد.

روزنامه فاینشال تایمز نوشته ترامپ شخصا به رهبران کشورهای عرب تضمین داده رژیم صهیونیستی مجددا دست به جنگ و تجاوزگری نزده و آتش خصومت را شعله‌ور نخواهد کرد و نتانیاهو را در موضعی که فضای چندان‌نی برای مانور نداشته باشد قرار داده و صحنه را برای تغییر چشمگیر روند مذاکرات فراهم کرده است.

به نوشته این رسانه، نتانیاهو تنها ۲ هفته پیش از آنکه به ایالات متحده سفر کند به حامیان راستگرای افراطی خود در یک شهرک اسرائیلی ادعا کرده بود: «هیچ کشور فلسطینی وجود نخواهد داشت. اینجا ما ملات است. اما در اواخر سیتامبر در جلسه با مشاوران و مقام‌های آمریکایی در اتاق هتلی در شهر نیویورک با پیش نویس طرحی روبرو شد که یکی از مفاد آن «مسیر معتبر» به سمت تشکیل کشور فلسطین در آینده بود.

گزارش

مرگ فوک خزری زنگ خطری برای اکوسیستم دریای خزر

علی کیمیایی/ گروه جامعه

مأموران محیط زیست شهرستان ساری لاشه یک فوک خزری را در ساحل فرح آباد کشف کردند. به گفته رئیس اداره محیط زیست ساری، بهرام فغانی، به دلیل فساد پیشرفته لاشه، امکان کالبدگشایی و تعیین دقیق علت مرگ فراهم نبود و لاشه به صورت بهداشتی دفن شد. افزایش تلفات فوک خزری در سال جاری، هشدار ی جدی برای کشورهای حاشیه دریای خزر است. حفاظت از این گونه نیازمند همکاری منطقه‌ای و اقدامات فوری برای بهبود شرایط زیست محیطی دریای خزر است. فوک خزری با نام علمی Pusacasica یکی از گونه‌های در معرض خطر منابع غذایی است که تنهادر دریای خزر زندگی می‌کند. این پستاندار دریایی نماد تنوع زیستی این پهنه آبی است، اما در سال‌های اخیر با تهدیدات جدی مواجه شده که بقای آن را به شدت به خطر انداخته‌اند. فوک خزری در فهرست گونه‌های در معرض خطر اتحادیه جهانی حفاظت از طبیعت(IUCN) قرار دارد و جمعیت آن طی دهه‌های اخیر به شدت کاهش یافته است. فوک‌های خزری در فصول تابستان، بهار و پاییز بیشتر در آب‌های نیمه جنوبی خزر از جمله ایران زیستی می‌کنند و برای زایمان به مناطق یخی در شمال دریای خزر مهاجرت می‌کنند.

دلایل احتمالی مرگ و میر فوک خزری

بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد که فوک یافت شده در ساحل فرح آباد در توره‌های صیادی گرفتار نشده و نشانه‌ای از برخورد با قایق یا اجسام سخت نیز وجود ندارد. بنابر این، دخالت انسانی مستقیم در مرگ آن رد شده است. کارشناسان احتمال می‌دهند که کاهش منابع غذایی، حضور گونه‌های مهاجم مانند کیلکای کاهیان، آلودگی آب، تغییرات دمایی و کاهش ورودی رودخانه‌ها عوامل اصلی تهدید زیستگاه این گونه باشند. سازمان محیط زیست مازندران با همکاری مرکز امداد و نجات فوک خزری و اداره کل دامپزشکی استان، پایش مستمر سواحل را ادامه می‌دهد. در صورت فراهم بودن شرایط، نمونه‌برداری تخصصی برای تعیین علت مرگ انجام خواهد شد. همچنین از جوامع محلی، صیادان و گردشگران خواسته شده در صورت مشاهده فوک بالاشه آن، مراتب را از طریق سامانه ۱۵۴۰ یا ادارات محیط زیست اطلاع دهند. ادارات محیط زیست استان‌های شمالی ایران بارها هشدار داده‌اند که شهروندان از تماس بالاشه فوک‌ها خودداری کنند. زیرا احتمال انتقال بیماری به سایر پستانداران ساحلی مانند سگ‌ها و شغال‌ها وجود دارد. همچنین صیادان و گردشگران در صورت مشاهده فوک خزری بالاشه‌های احتمالی، مراتب را از طریق سامانه ۱۵۴۰ یا ادارات محیط زیست شهرستان‌ها اطلاع دهند. از ابتدای فروردین تا اوایل مهرماه سال جاری، ۴۵ لاشه فوک خزری در نوار ساحلی شمال ایران کشف شده‌اند. حدود ۷۰ درصد این تلفات در سواحل استان مازندران، ۲۳ تا ۲۴ درصد در گیلان، و تنها ۲ تا درصد در گلستان مشاهده شده‌اند. این آمار نشان می‌دهد که سواحل مازندران بیشترین میزان مرگ و میر فوک‌ها را تجربه کرده‌اند، که می‌تواند به عوامل محلی مانند آلودگی، تردد قایق‌ها، یا تغییرات دمایی مرتبط باشد. آمار مرگ و میر فوک‌ها نسبت به سال‌های گذشته افزایش چشمگیری داشته و نشان دهنده وضعیت بحرانی این گونه است. در کشورهای دیگر مانند روسیه و قزاقستان نیز موارد مشابهی گزارش شده؛ برای مثال، در سال ۲۰۲۲ بیش از ۲۵۰ لاشه در سواحل داغستان مشاهده شد. کاهش منابع غذایی: ماهی کیلک، غذای اصلی فوک خزری، به دلیل صید بی‌رویه و ورود گونه‌های مهاجم مانند عروس دریایی مهاجم، به شدت کاهش یافته است. آلودگی‌های صنعتی و انسانی: ورود فاضلاب‌ها، پساب‌های نفتی و زباله‌های پلاستیکی از کشورهای حاشیه خزر، کیفیت آب را کاهش داده و سلامت اکوسیستم را مختل کرده است. بیماری‌های ویروسی: ویروس‌هایی مانند دستمیر و آنفلوآنزای فوق حاد پرنده‌گان در گذشته باعث مرگ و میر گسترده فوک‌ها شده‌اند. اخیراً نیز احتمال وجود عامل ویروسی در مرگ دسته‌جمعی فوک‌ها مطرح شده است. گیرافتادن در تورهای ماهیگیری: بسیاری از فوک‌ها در تورهای رها شده یا فعال صیادان گرفتار شده و دچار خفگی می‌شوند. تغییرات اقلیمی: افزایش دمای آب، تبخیر سطحی، و کاهش ورودی رودخانه‌هایی مانند ولگا، زیستگاه طبیعی فوک‌ها را دچار بحران کرده است. براساس اعلام اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت، فوک خزری در فهرست جانوران آسیب‌پذیر قرار داشته و نیاز شدید به حفاظت دارد. اما این حفاظت فقط مختص ایران نیست و باید کشورهای روسیه، ترکمنستان، قزاقستان و جمهوری آذربایجان نیز به عنوان همسایگان خزر در این زمینه مشارکت کنند. در سال ۱۴۰۴، کشف ۴۵ لاشه فوک خزری در سواحل شمالی ایران، به‌ویژه در استان مازندران، نشان دهنده بحرانی جدی در وضعیت زیستی این گونه‌ها دارد و منحصربه‌فرد است. خادانه اخیر در ساحل فرح آباد ساری، آخرین نمونه از این روند نگران‌کننده بود که با فساد شدید لاشه، امکان بررسی دقیق علت مرگ را از بین برد. فوک خزری، تنها پستاندار دریای خزر و گونه‌ای شاخص در این اکوسیستم، طی سال‌های اخیر با تهدیدات متعددی مواجه شده است؛ از جمله کاهش منابع غذایی، آلودگی‌های زیست محیطی، بیماری‌های ویروسی، و تغییرات اقلیمی. این عوامل به صورت مستقیم و غیرمستقیم موجب ضعف جسمی، کاهش ایمنی و مرگ و میر گسترده فوک‌ها شده‌اند. آمار مرگ و میر فوک‌ها نسبت به سال‌های گذشته افزایش چشمگیری داشته و نشان دهنده وضعیت بحرانی این گونه است.

جامعه

رئیس پلیس راهور تهران :

جریمه های رانندگی بازدارنده نیستن

رئیس پلیس راهور تهران با تاکید بر اینکه هدف از اعمال جریمه ها درآمدزایی نیست، گفت: بازدارندگی جرایم رانندگی تنها زمانی محقق می‌شود که جریمه ها به صورت مستقیم از اعتبار شهروندان کسر شود.

سردار موسوی پور درباره میزان بازدارندگی جرایم رانندگی اظهار داشت: بحث کم یا زیاد بودن مبلغ جریمه ها نباید با نگاه درآمدزایی همراه باشد. این تفکر باید از ذهن شهروندان حذف شود. هر تصادف، نتیجه یک تخلف است و هدف جلوگیری از تخلفات، کاهش تصادفات، کنترل ترافیک، برقراری نظم و رعایت حقوق شهروندی است. وی با اشاره به افزایش درصدی جرایم در تیرماه سال جاری افزود:

موضوع صدور شناسنامه برای زنان بی هویت در حال بررسی و اجرای اقدامات جدید است

هویت بخشی به بی‌نام و نشان‌ها

در این بین برخی از افراد واجد شرایط در کشورمان هستند که به دلایلی فاقد مدارک هویتی هستند که برخی از آنان زنان و دخترانی هستند که گاهی به دلیل بی‌توجهی والدین و سرپرستان و برخی اوقات دلایل سواستفاده گران شناسنامه ندارند. گفتنی در دولت سیزدهم با ورود شخص رئیس جمهور این مسئله پیگیری شد، شهید آیت‌الله رئیسی به حوزه زنان و خانواده به عنوان یک مسئله نگاه نمی‌کرد و عقیده داشت که زنان فرصتی هستند که سایر مسائل، موارد و مشکلات جامعه می‌تواند با نگاه ظریف زنانه، هم خوب دیده و روایت شود و هم با خلاقیت و ابتکار راه‌حل پیدا شود، به‌صورت کلی بسیاری از مشکلات می‌تواند به دست بانوان حل شود. همچنین در یک سفر استانی آنسیه خزعلی در بازدید از مرکز نگهداری از زنان و دختران بهبود یافته و بدون سرپناه توس، پای صحبت زنان آسیب دیده نشست در جریان برخی مشکلات آنان از جمله نداشتن مدرک هویتی و مشکل در یافتن کار و ادامه تحصیل و اعتیاد والدین قرار

مسئله مهم در سطح ملی در حال مطالعه است تا راهبردهای کلان آن استخراج و در قالب پیشنهادهایی ارائه شود که مشکلات موجود را برطرف کند. مشاور حقوقی معاون رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده گفت: برای اطلاع‌رسانی دقیق، لازم است پس از کسب تکلیف از مسئولان ذی‌ربط، جزئیات موضوع مشخص و بر اساس نظر نهایی زهرا بهروزآذر اعلام شود، چراکه برخی موضوعات به دلیل حساسیت، در مرحله انتشار خبر با دشواری همراه هستند. گفتنی است بااین صحبت‌های ذوالفقاری امید ی‌تازه برای داشتن شناسنامه برای زنان بی‌هویت پیدا شد مدرک هویتی نه تنها یک کاغذ یا کارت ساده نیست، بلکه کلید ورود به دنیای رسمی تعاملات انسانی و اجتماعی است. هرگونه غفلت در صدور یا نگهداری آن، در نهایت هزینه‌های سنگین حقوقی، اقتصادی و اجتماعی برای فرد و جامعه به همراه دارد. صادر نشدن شناسنامه برای واجدان شرایط، پیامدهای منفی مختلفی دارد که یکی از آن‌ها تولید افراد بی‌شناسنامه از سوی این‌گونه افراد است. در واقع داشتن شناسنامه یکی از سازوکارهای ایجاد نظم اجتماعی است. یعنی ما افراد را شناسنامه‌دار می‌کنیم تا ایجاد نظم اجتماعی کنیم و از این طریق می‌خواهیم با قانون را بر افراد اعمال کرده یا از فرصت این افراد برای پیشرفت کشور استفاده کنیم. بنابر این اگر واقعاً می‌خواهیم آسیب‌های اجتماعی کشور را حل کنیم یکی از راهکارها حل و فصل همین مسئله است، چون این موضوع مثل استخوان لای زخم است و تولید آسیب را بیشتر می‌کند.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه شورای اسلامی شهر تهران:

بی‌توجهی دولت‌ها به تهران هزینه سنگینی را به مردم و مدیریت شهری تحمیل کرده است

عضو کمیسیون برنامه و بودجه شورای اسلامی شهر تهران گفت: تهرانی که قرار بود پایتخت ایران باشد و دولت‌ها آن را اداره کنند، به مرور زمان به دلیل بی‌توجهی دولت‌ها، تبدیل به ابرشهری شد که روزانه هزینه سنگینی بر مردم و مدیریت شهری تحمیل می‌شود. ناصر امانی در سیمند و شصتمین جلسه شورای اسلامی شهر تهران با اشاره به نامگذاری ۱۴ مهرماه به عنوان روز تهران، اظهار کرد: این نامگذاری یک کار تشريفاتي و فانتزی نبود بلکه یک ضرورت بود تا به مردم بگوئیم که تهران بار ایران را به دوش بکشد. وی افزود: تهرانی که قرار بود پایتخت ایران باشد و دولت‌ها آن را اداره کنند، به مرور زمان به دلیل بی‌توجهی دولت‌ها، دولایه؛ ابرشهری با بیش از ۱۲ میلیون نفر جمعیت ولایه امتداد از دماوند تا قزوین با ۲۰ درصد جمعیت کشور را در خود جاداه است. امانی با بیان اینکه روزانه هزینه سنگینی بر مردم و مدیریت شهری تحمیل می‌شود، خاطرنشان کرد: بعد از سه دهه موضوع انتقال پایتخت از سوی بالاترین مقام کشور به طور مرتب تکرار می‌شود و چالش‌های مختلفی در آن وجود دارد. نامگذاری یک روز به نام تهران برای ایجاد حساسیت برای تصمیم سازان این شهر است که به جای پاک کردن صورت مسئله به حل مسئله فکر کنند. عضو شورای شهر تهران با اشاره به بازدید خود از محله دولت آباد جنوبی، یادآور شد: بعد از دو سال مسائل ناحیه سه منطقه ۱۹ هنوز حل نشده که خارج از توان منطقه است و باید وزارت خانه‌ها وارد عمل شوند.

معاون آموزشی وزارت بهداشت:

بسیاری از رشته‌های مورد انتظار جوانان با سهمیه پُر می‌شوند

معاون آموزشی وزارت بهداشت با تاکید بر اینکه بسیاری از رشته‌های مورد انتظار جوانان با سهمیه‌ها پر می‌شود، گفت: رئیس‌جمهور در حال ریزینی هستند تا بتوانند آنچه را که به صلاح مملکت است در اصلاح سهمیه‌ها انجام دهند. دکتر جلیل حسینی ضمن بیان این مطلب به آخرین وضعیت اصلاح سهمیه‌های کنکور اشاره کرد و اظهار کرد: کشوری هستیم که استقلال خودمان را با زحمات افرادی از این کشور حفظ کردیم. در مواقعی که کشور ما در دفاع مقدس و یا جنگ ۱۲ روزه مورد تجاوز قرار گرفته است مردم و ساکنین این دیار با همه توان خود برای دفع متجاوزان اقدام کردند و در این زمینه آسیب‌هایی را متحمل شدند. وظیفه ماست که شهدا، ایثارگران، مجروحین و جانبازان که به طور واقعی از این کشور دفاع کردند را ارج‌نهمیم و ارزش آنها را حفظ کنیم. این امر در همه کشورهای دنیا وجود دارد و مردم ما نیز به این مسئله احترام می‌گذارند. موضوع سهمیه‌ها گسترش بی‌رویه‌ای داشت به نوعی که غیر از این سهمیه‌های شاهد و ایثارگران، سهمیه‌های دیگری نیز طی سالها اضافه شده بود و این باعث می‌شد نهایتاً افرادی که سطح سواد بالایی دارند و مطالعه می‌کنند تا به صورت آزاد وارد دانشگاه‌ها شوند به دلیل مواجه روند بی‌رویه سهمیه‌ها نتوانند روی صندلی و رشته دلخواه خود بنشینند. معاون آموزشی وزارت بهداشت با تاکید بر اینکه حفظ سهمیه شهدا، جانبازان و ایثارگران ایده همه دست‌اندرکاران دولت اعم از وزارت علوم، بهداشت و سایر مسئولان تصمیم‌گیر است، گفت: عدالت آموزشی تکلیفی می‌کند ما سایر سهمیه‌هایی که لازم است را اصلاح کنیم. چرا که ما امروز در کشور خود به جوانان با هوش نیز در کنار جوانانی که از دل خانواده‌های ایثارگر آمدند احتیاج داریم. برای اینکه مهاجرت صورت نگیرد و جوانان ما امکان رقابت و ورود به دانشگاه‌ها داشته باشند باید مسیری را برای آنها باز کنیم تا عدالت آموزشی محقق شود.

گزارش

در آستانه هفته ملی کودک مطرح شد:

حقوق بین‌الملل و خلأهای اجرایی در حمایت از کودکان

الهه جعفرزاده/ گروه جامعه

هفته ملی کودک، فرصتی برای بازتاب تعهد جامعه به حقوق و آینده کودکان است، اما در سال ۱۴۰۴، این هفته در سایه زخم‌های جنگ ۱۰ روزه ایران و اسرائیل رنگ و بویی متفاوت دارد. حملات هوایی و موشکی این درگیری کوتاه‌ها ویرانگر، سلامت روان کودکان ایرانی را با چالش‌هایی چون اضطراب، ترس و احساس ناامنی مواجه کرده است. این جنگ اگرچه کوتاه بود، اما اثرات عمیقی بر کودکان ایرانی گذاشت که می‌تواند آینده اجتماعی و اقتصادی کشور را تحت تأثیر قرار دهد. روزهای ملتهبی که پشت سر گذاشتیم، زنگ خطری برای سلامت روان کودکان ایرانی بود. تعهدات حقوقی بین‌المللی، از ماده ۳۹ کنوانسیون حقوق کودک تا قواعد ژنو، دولت را موظف به بازتوانی کودکان می‌کنند. با تقویت خانواده‌ها، تبدیل مدارس به فضاهای امن و استفاده مسئولانه از رسانه‌ها، ایران می‌تواند از تجربه‌های جهانی درس گرفته و آینده‌ای تاب‌آور برای کودکانش بسازد. در همین راستا، دکتر محمد مهدی سیدناصری، حقوق‌دان و پژوهشگر حقوق بین‌الملل کودکان، می‌گوید: «قطع یا اختلال در آموزش (مدارس بسته، معلمان غایب، جابه‌جایی خانواده‌ها) باعث افت تحصیلی، ترک تحصیل و کاهش مهارت‌های پایه‌ای می‌شود که به کاهش سرمایه انسانی نسل بعدی می‌انجامد. پژوهش‌های بین‌المللی نشان می‌دهد آموزش ناپایدار در دوره‌های بحرانی، نرخ ترک تحصیل و افت طولانی مدت درآمد آینده را افزایش می‌دهد. قرار گرفتن کودکان در معرض اخبار خشونت‌بار نیز «فرهنگ اضطراب» را در آن‌ها نهادینه کرده که به کاهش اعتماد اجتماعی و مشارکت مدنی منجر می‌شود.» او هشدار می‌دهد: «آسیب‌های روانی کودکان، مانند PTSD یا افسردگی، می‌تواند از طریق روابط خانوادگی به نسل بعدی منتقل شود و الگوهای پرخطر اجتماعی را تقویت کند.» این پیامدها، فشار بر خدمات عمومی را افزایش داده و نابرابری‌های منطقه‌ای را در ایران عمیق‌تر می‌کند. از منظر حقوق بین‌الملل، ماده ۳۹ کنوانسیون حقوق کودک، دولت‌ها را موظف به بازتوانی جسمی و روانی کودکان قربانی درگیری‌ها می‌کند. قواعد ژنو و پروتکل‌های الحاقی نیز بر حفاظت از غیرنظامیان، به‌ویژه کودکان، تأکید دارند. بااین حال، سید ناصری معتقد است: «گرچه چارچوب‌های حقوقی قوی هستند، اما فاصله بزرگی بین تعهدات اعلامی و اجرا وجود دارد.» او سه چالش اصلی را در این زمینه برمی‌شمارد: «کمبود بودجه و نیروی متخصص، نبود سیستم‌های یکپارچه برای ادغام خدمات سلامت روان در آموزش و بهداشت، و مانع‌سایایی که دسترسی سازمان‌های بشردوستانه را محدود می‌کند. یونسف در بحران‌های منطقه‌ای بارها هشدار داده که نیازهای روانی کودکان اغلب نادیده گرفته شده و بودجه کمی به آن اختصاص می‌یابد. ایران می‌تواند با تدوین پروتکل‌های ملی و همکاری با نهادهایی مانند یونسف، مکانیسم‌های پاسخ سریع و گزارش‌دهی شفاف ایجاد کند تا تعهدات حقوقی بین‌المللی به طور مؤثر اجرا شوند.»

■ نقش خانواده و مدارس در کاهش آسیب‌های روانی

خانواده و مدارس، خط‌مقدم حمایت از کودکان در برابر اثرات جنگ هستند. از همین رو این حقوق‌دان تأکید می‌کند: «والدینی که ثبات عاطفی فراهم کنند، بهترین سپر در برابر آسیب‌های روانی هستند. مطالعات نشان می‌دهند سلامت روان والدین با سلامت کودکان رابطه مستقیم دارد. دولت نیز موظف است با ارائه خدمات مشاوره‌ای و آموزش والدگری، از خانواده‌ها حمایت کند. مدارس نیز باید به «فضاهای محافظت» تبدیل‌شوند. بازگشت به کلاس‌ها، حتی به صورت موقت، حس ایمنی و روابط اجتماعی کودکان را بازسازی می‌کند. حتی الامکان برنامه‌های آموزشی برای والدین و معلمان طراحی شود که شامل مهارت‌های شناسایی استرس، تکنیک‌های آرام‌سازی و ارجاع به خدمات تخصصی باشد.» او هم‌چنین خواستار اجرای برنامه‌های مدرسه‌محور سلامت روان (MHPS) است که با فعالیت‌های گروهی، بازی درمانی و مشاوره، اثرات روانی را کاهش می‌دهند: «ایران می‌تواند پاره‌اندازی برنامه ملی "مدارس امن و خانواده تاب‌آور"، این حمایت‌ها را نهادینه کند.»

تیرتیرهای گزراش

گزارش

وزارت صمت تماشاگر واردات و بازار خودرو چرا۵میلیون نفر برای محصولات ایران خودرو صف کشیدند؟

امید محمدی/ گروه صمت

بازار خودروهای وارداتی در حالی به یکی از پرجالش ترین مقاطع خودرو رسیده که تصمیم‌های ناهماهنگ و تاخیرهای پیاپی وزارت صمت، معدن و تجارت (صمت) در اجرای برنامه‌های عرضه، موجب سردرگمی فعالان اقتصادی و بی‌اعتمادی خریداران شده است. کارشناسان معتقد هستند که وزارت صمت، عملاً میدان سیاست‌گذاری را به شورای رقابت واگذار کرده و در شرایطی که بازار نیازمند مدیریت هوشمندانه است، نقش نظارتی خود را کاهش داده است. کارشناسان صنعت خودرو معتقد هستند که حذف ناگهانی سازوکار وکالتی در فروش خودروها بدون طراحی نظام جایگزین، موجی از تقاضای غیرواقعی ایجاد کرده‌است، پیش از حذف وکالتی، حدود ۱۵۰ هزار متقاضی واقعی در سامانه وجود داشت، اما با اجرای این تصمیم، آمار ثبت نام کنندگان به بیش از پنج میلیون نفر رسید. این رقم نشان می‌دهد بخشی قابل توجهی از این تقاضا صوری است و فقط منجر به اشتفگی بازار می‌شود.

فعالان صنعت خودرو معتقد هستند که وزارت صمت باید پیش از اجرای چنین تصمیمی، هشدارهای لازم را به شورای رقابت می‌داد. اما نه تنها هیچ موضع رسمی از سوی وزارتخانه مذکور اعلام نشد، بلکه اجرای دستورالعمل جدید هم بدون آماده سازی زیرساخت‌های لازم آغاز شد.

■ **بازار خودرو در آستانه بی‌اعتمادی؟**

بازار خودروهای وارداتی در ماه‌های گذشته پس از یک دوره طولانی توقف و محدودیت، با سستی بسیار در حال بازگشت به تعادل بود. شرکت‌های واردکننده توانسته بودند بخشی از خودروهای خود را زگمرک ترخیص کنند، اما به دلیل نبود دستورالعمل شفاف از سوی وزارت صمت، عرضه این خودروها در سامانه رسمی فروش متوقف ماند. همین تاخیر، فضا را برای قیمت‌سازی و سودجویی برخی فراهم شد.

شاید بتوان گفت که بازار خودروهای وارداتی در خواب زمستانی فرو رفته‌است. از یک طرف عرضه انجام نمی‌شود، از طرف دیگر سیاست‌ها هر روز تغییر می‌کند. مردم نمی‌دانند خرید کنند یا صبر کنند، شرکت‌ها هم به‌لاتکلیف هستند؛ این وضعیت نتیجه بی‌عملی وزارت صمت است.

■ واگذاری سیاست‌گذاری به نهادهای غیر تخصصی

تحلیلگران اقتصادی معتقدند وزارت صمت در ماه‌های اخیر، نقش خود را از «مدیریت بازار» به «ناظر بازار» تقلیل داده‌است. در حالی‌که این وزارتخانه باید محور تصمیم‌سازی در حوزه خودرو باشد، اکنون عملاً شورای رقابت به صورت مستقل درباره نحوه فروش و عرضه خودرو تصمیم می‌گیرد؛ تصمیم‌هایی که گاه با واقعیت‌های بازار سازگار نیست. از سوی شورای رقابت، نهاد مهمی است اما وظیفه‌اش تنظیم قواعد رقابتی است، نه مداخله مستقیم در فرآیند فروش؛ وقتی وزارت صمت سکوت می‌کند، این شورا ناگزیر وارد جزئیاتی می‌شود که از حوزه تخصصی آن خارج است. در نتیجه، تصمیم‌ها نه تنها مشکل را حل نمی‌کنند، بلکه گره‌های جدیدی هم به بازار اضافه می‌شود.

■ **سیاستی که باید اصلاح شود**

در چنین شرایطی، بسیاری از فعالان صنعت خودرو معتقدند وزارت صمت باید با بازنگری فوری در سیاست واردات و عرضه خودرو، سازوکار وکالتی را با اصلاحاتی بازگرداند تا تقاضای واقعی از تقاضای صوری جدا شود. همچنین ضروری است سامانه فروش خودروهای وارداتی با شفافیت و جدول زمانی مشخص، فعالیت خود را سر گیرد تا اعتماد مصرف‌کنندگان بازسازی شود.

به باور کارشناسان، بی‌ثباتی تصمیم‌ها و نبود هماهنگی میان دستگاه‌ها بیش از هر عامل دیگری به بازار آسیب زده است. هر بار که دستورالعملی بدون پشتوانه کارشناسی صادر می‌شود، نه تنها بازار دچار التهاب می‌گردد، بلکه شرکت‌های خودرویی نیز متحمل زیان‌های سنگین می‌شوند و مصرف‌کننده نهایی متضرر خواهد شد.

در نهایت، بازار خودروهای وارداتی به نقطه‌ای رسیده که دیگر با سکوت و انفعال نمی‌توان آن را سامان داد. وزارت صمت باید مسئولیت مستقیم خود در قبال سیاست‌گذاری این بازار را بپذیرد و با اعلام برنامه‌ای روشن، از تصمیم‌های مقطعی و هیجانی فاصله بگیرد. در غیر این صورت، روند فعلی نه تنها به زیان صنعت خودرو، بلکه به زیان اعتماد مشتریان و اعتبار شرکت‌های خودرویی نیز خواهد بود.

خصوصی‌سازی به عنوان یکی از راهبردهای کلان اقتصادی، هدفش کاهش بار دولت، افزایش بهره‌وری و ایجاد رقابت در بازار است. اما تجربه ۲ دهه اخیر در ایران نشان می‌دهد که این مسیر پر از چالش‌های ساختاری و اجرایی بوده‌است؛ از نبود شفافیت و واگذاری به گروه‌های غیروملد گرفته تا ضعف نظارت و ماندگاری رانت در بازار. کارشناسان اقتصادی بر این باورند که تنها با اجرای مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ، می‌توان خصوصی‌سازی را از وضعیت فعلی به نقطه مطلوب رساند. این اقدامات پنج محور کلیدی دارد؛ ایجاد سامانه اطلاعاتی آنلاین، تشکیل کمیته‌های ارزیابی مستقل، برگزاری مزایده علنی با پوشش رسانه‌ای، تدوین نظام جریمه و بازپس‌گیری، و حمایت هدفمند از بخش خصوصی واقعی. هر کدام از این محورها، اگر به‌درستی طراحی و اجرا شود، می‌تواند گامی اساسی در بازسازی اعتماد عمومی و افزایش کارایی باشد.

■ **۱. شفاف‌سازی کامل فرآیند قیمت‌گذاری و قرارداده‌ا**

یکی از بزرگ‌ترین مشکلات خصوصی‌سازی در ایران، عدم دسترسی عمومی به اطلاعات حیاتی فرآیند واگذاری است. تعیین قیمت پایه، شرایط قرارداد، نحوه ارزیابی دارایی‌ها و حتی فهرست شرکت‌های متقاضی، اغلب پشت درهای بسته انجام می‌شود. این روند زمینه‌ساز فساد، تبانی و بی‌اعتمادی شده‌است. ایجاد یک سامانه اطلاعاتی آنلاین که همه مراحل را از آغاز تا انعقاد قرارداد به صورت برخط و با دسترسی آزاد منتشر کند، می‌تواند این چرخه را قطع کند. در این سامانه باید اطلاعات زیر درج شود:

گزارش کامل ارزیابی دارایی‌ها توسط کارشناسان رسمی. جزئیات مزایده یا مذاکره، شامل تاریخ، مکان و تعداد شرکت‌کنندگان. متن کامل قرارداد‌های واگذاری، شامل تعهدات خریدار و دولت.

سوابق مالی و مدیریتی خریدار منتخب.

نمونه موفق این کار می‌توان در آلمان دید که پلتفرم شفافیت واگذاری‌ها، از سال ۲۰۱۰ اجرا شده و باعث افزایش رقابت و کاهش شکایات قضایی شده‌است. در ایران نیز شفافیت اطلاعات، علاوه بر کاهش رانت، سرمایه‌گذاران خارجی را ترغیب به حضور خواهد کرد.

■ **۲. تشکیل کمیته‌های ارزیابی مستقل با حضور ذی‌نفعان**

در حال حاضر، ارزیابی عملکرد شرکت‌های واگذار شده عمدتاً توسط همان سازمان‌های دولتی انجام می‌شود که خود مجری واگذاری بوده‌اند. این ساختار تضاد منافع جدی ایجاد می‌کند؛ زیرا نهاد واگذارکننده نمی‌تواند به‌سادگی از عملکرد ضعیف واگذاری‌ها گزارش انتقادی منتشر کند.

راهکار پیشنهادی، تشکیل کمیته‌های ارزیابی مستقل است که ترکیبی از نمایندگان بخش خصوصی، تشکیل‌های کارگري، کارشناسان دانشگاهی و نهادهای دولتی باشد. چنین کمیته‌هایی باید مأموریت داشته باشند: بررسی عملکرد مالی، فنی و اجتماعی شرکت واگذار شده. انتشار گزارش‌های دوره‌ای برای عموم.

ارائه پیشنهاد اصلاحی به دولت یا نهاد ناظر.

نمونه خارجی این مدل در کانادا اجرا شده، جایی که کمیته‌های ارزیابی خصوصی‌سازی در صنایع انرژی، با ارائه گزارش‌های علنی، باعث اصلاح قرارداده‌ا و حتی لغو یا بازپس‌گیری برخی واگذاری‌های ناکارآمد شدند. در ایران نیز حضور کارگران در این کمیته‌ها می‌تواند تضمین‌کننده حفظ اشتغال و حقوق نیروی کار

صنعت و تجارت

«**اسکناس**»، چالش‌های ساختاری و اجرایی خصوصی‌سازی را بررسی کرد

خصوصی‌سازی در بحران

باشد.

■ **۳. برگزاری مزایده‌های شفاف و علنی با پوشش کامل رسانه‌ای**

بسیاری از واگذاری‌های گذشته ایران به صورت مذاکره محدود یا مزایده‌هایی با حضور چند شرکت خاص انجام شده‌است. این روش، رقابت را محدود کرده و شائبه تبانی را در افکار عمومی تقویت می‌کند.

برگزاری مزایده علنی با حضور نمایندگان رسانه‌ها، پخش آنلاین فرآیند و امکان شرکت آزاد همه سرمایه‌گذاران واجد شرایط، می‌تواند فضای واگذاری را تغییر دهد. در این مدل، شروط مزایده باید از پیش اعلام شود و هیچ اصلاح‌ناگهانی در شرایط قرارداد در لحظات پایانی اتفاق نیفتد.

در هند، خصوصی‌سازی بنگاه‌های فولاد با چنین روشی در سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ انجام شد و به جذب سرمایه‌گذاران متعدد و افزایش قیمت فروش منجر شد. در ایران نیز می‌توان با حضور رسانه‌ها و ثبت کامل وقایع، اعتماد عمومی را به روند مزایده بازگرداند.

■ **۴. تدوین نظام جریمه و بازپس‌گیری مالکیت در صورت تخلف خریدار**

در موارد متعدد، خریداران پس از واگذاری، تعهدات اولیه مثل حفظ سطح تولید، پرداخت بدهی‌های معوق یا سرمایه‌گذاری در توسعه را اجرا نکرده‌اند. نبود یک نظام حقوقی قوی برای برخورد با این تخلفات، باعث شده این رفتارها بدون هزینه جدی ادامه یابد. تدوین نظام جریمه و بازپس‌گیری مالکیت باید به شکلی صریح در قراردادها ذکر شود. این نظام شامل: جریمه مالی تدریجی بر اساس میزان تخلف. الزام به پرداخت خسارت به کارگران یا تأمین‌کنندگان در صورت نقض تعهد. امکان فسخ قرارداد و بازپس‌گیری مالکیت توسط دولت.

در شیلی، چنین سیستمی از ابتدای خصوصی‌سازی مس‌اجرا شده و شرکت‌هایی که سرمایه‌گذاری وعده داده‌شده را انجام نداده‌اند، از چرخه مالکیت خارج شده‌اند. این مدل می‌تواند جلوی خصوصی‌سازی صوری را بگیرد و انگیزه پایبندی به قرارداد را تقویت کند.

از گمرک تا ویتیرین؛

موبایل‌هایی که با اختلاف زیاد به دست مصرف‌کننده می‌رسد

موجود نیز باعث افزایش بسیار زیاد قیمت موبایل حتی بیشتر از نرخ گمرکی می‌شود. چند نرخِ بودن ارز، طولانی‌شدن زمان ترخیص، هزینه انبارداری و همه مهم‌تر وجود برخی شائبه‌ها درباره ارز مورد استفاده وارد کنندگان، همگی مواردی هستند که مستقیماً روی افزایش قیمت موبایل تأثیرگذار هستند. موضوع مهم دیگری که قطعاً با برطرف شدن آن تا حد زیادی بهانه‌گران فروشان بازار از بین می‌رود، هماهنگ کردن میزان عرضه و تقاضا در بازار است؛ البته وجود مافیای نیز در این بخش بی‌تأثیر نیست. زمانی که عرضه کالا (موبایل) در بازار کاهش یابد، تقاضا در بازار بیشتر می‌شود که همین موضوع باعث افزایش قیمت توسط فروشندگان می‌شود.

یکی از عوامل کاهش عرضه نیز تخصیص ارز با تأثیر زیاد است که با برطرف شدن این مشکل قطعاً چنین بهانه‌ای جای مطرح شدن نخواهد داشت. ■ *** منشأ ارز گوشی‌های پرچمدار**
باتوجه به اینکه برای کالاهای لوکس (بیش از ۶۰۰ دلار) ارز دولتی تعلق نمی‌گیرد و گوشی‌هایی مثل پرچمداران سامسونگ و آیفون نیز از جمله این کالاهای به‌شمار می‌روند، وارد کنندگان با ارزی تقریباً به قیمت ارز بازار آزاد واردات انجام می‌دهند که همین موضوع باعث افزایش قیمت این گوشی‌ها می‌شود. البته شکی در این موضوع وجود ندارد که هزینه انبارداری و ترانزیت و... نیز به قیمت نهایی اضافه می‌شود.

در حال حاضر برخی سایت‌های معتبر فروش لوازم دیجیتال مثل گوشی، تبلت و ...، آیفون ۱۷ پرومکس را با قیمت حدود ۲۰۸ میلیون تومان به فروش می‌رسانند که با قیمت اعلامی گمرک برای این موبایل حدوداً ۱۰۰ میلیون تومان اختلاف قیمت (گران‌تر است) دارد. طبق بررسی‌های انجام شده دلیل اختلاف قیمت اعلامی گمرک با بازار، منشأ ارزها به‌شمار می‌رود. وارد کنندگان بازار آزاد گوشی را وارد کرده و به فروش می‌رسانند و گمرک اما این قیمت را با ارز سنایی (ارزان‌تر از ارز بازار آزاد) اعلام کرده‌است. مهدی اسدی – رئیس انجمن موبایل ایران درباره مشکلات واردکنندگان و دلایل افزایش قیمت موبایل در بازار ایران توضیح داد:

ما یک مکانیسم ماشه خارجی داریم و یک مکانیسم ماشه داخلی که خوب نیست! «وقتی یک بازرگان در حوزه موبایل ثبت سفارش انجام می‌دهد، متأسفانه تخصیص ارز به‌کندی اتفاق می‌افتد و ما الان سفارش‌هایی داریم که از

■ **۵. حمایت هدفمند مالی از بخش خصوصی واقعی**

یکی از انتقادات به خصوصی‌سازی در ایران، واگذاری به شرکت‌هایی است که ارتباط نزدیکی با منابع رانتی یا شبه‌دولتی دارند، نه بخش خصوصی مولد. نتیجه آن، ادامه مدیریت ناکارآمد و عدم ورود سرمایه جدید است.

طراحی بسته‌های حمایتی مالی هدفمند برای بخش خصوصی واقعی، می‌تواند شرایط بازی را تغییر دهد. این بسته‌ها می‌تواند شامل: اعطای وام‌های کم‌بهره و بلندمدت برای سرمایه‌گذاری در توسعه شرکت واگذار شده. تضمین خرید محصول در سال‌های نخست برای کاهش ریسک بازار.

معافیت مالیاتی موقت برای طرح‌های توسعه‌ای.

در ترکیه، برنامه حمایت مالی از سرمایه‌گذاران خصوصی در پروژه‌های زیرساختی، باعث شد بخش بزرگی از سرمایه‌گذاری‌ها توسط شرکت‌های کوچک و متوسط انجام شود، نه فقط غول‌های صنعتی. در ایران نیز این حمایت باید به صورت شفاف و بر اساس شاخص‌های عملکرد تخصیص یابد، نه روابط شخصی یا سیاسی. اجرای این پنج اقدام، نیازمند اراده سیاسی، چارچوب حقوقی محکم و همکاری همه بازیگران اقتصادی و اجتماعی است. کارشناسان تأکید می‌کنند که این اصلاحات نه تنها بهره‌وری و رقابت را افزایش می‌دهد، بلکه اعتماد عمومی را به سیاست خصوصی‌سازی بازمی‌گرداند. بدون این اصلاحات، خصوصی‌سازی همچنان با برچسب «سیاست ناکارآمد» در افکار عمومی باقی خواهد ماند و فرصتی تاریخی برای تحول اقتصادی از دست خواهد رفت.

خصوصی‌سازی در صنعت خودرو ایران یکی از نمونه‌های شاخص اجرای سیاست واگذاری در بخش تولید است؛ اما تجربه این حوزه نشان می‌دهد که بدون طراحی دقیق، مشکلات مزمن بازار و ساختار مالکیتی به روند واگذاری نیز منتقل می‌شود. در سال‌های گذشته چندین تلاش برای عرضه سهام خودروسازان بزرگ در بازار سرمایه و واگذاری بلوک مدیریتی به بخش خصوصی انجام شد، با این حال، دو مانع اصلی مسیر را دشوار کرد:

مالکیت متقاطع بین خودروسازان و شرکت‌های زیرمجموعه که باعث شد پس از واگذاری ظاهری، کنترل مدیریتی همچنان در همان حلقه محدود باقی بماند. حتی پس از عرضه در بورس، شرکت‌های وابسته با خرید سهام عمده، مانع ورود سرمایه‌گذاران جدید شدند.

انتقال بدهی‌ها و تعهدات سنگین مالی به خریداران. بخش عمده این بدهی‌ها ناشی از قراردادهای گذشته با تأمین‌کنندگان و وام‌های کلان ریالی و ارزی بود. خریدار جدید به جای سرمایه‌گذاری در نو سازی خطوط تولید و توسعه محصولات، ابتدا ناچار به تسویه این تعهدات شد.

بیامد این وضعیت، کاهش انگیزه سرمایه‌گذاران حقیقی و خارجی برای ورود به بازار خودرو ایران بود. در واقع، خصوصی‌سازی در این صنعت به جای ایجاد رقابت و نوآوری، بیشتر یک جابه‌جایی مالکیت درون حلقه‌های مدیریتی موجود شد. کارشناسان می‌گویند اگر پنج محور پیشنهادی برای اصلاح روند خصوصی‌سازی از شفاف‌سازی و نظارت مستقل تا حمایت هدفمند، در صنعت خودرو اجرا شود، می‌توان شاهد ورود سرمایه و فناوری تازه، ارتقای کیفیت محصول و افزایش صادرات بود. تجربه کشورهای ترکیه و هند نشان داده که با پاک‌سازی بدهی‌ها پیش از واگذاری و الزام به واگذاری واقعی بلوک مدیریتی، تحول در صنعت خودرو سازی ممکن است.

گزارش

رئیس اتحادیه لوازم یدکی:

سودجویان با کارت بازرگانی غیرتخصصی بازار قطعات خودرو را آلوده کرده‌اند

بازار قطعات و لوازم یدکی خودرو همچنان با چالش تأمین کالاهای باکیفیت و معتبر روبه‌روست؛ بازاری که به گفته فعالان صنعتی، در سایه واردات بی‌ضابطه و نبود نظارت کافی بر کارت‌های بازرگانی، عرصه را برای تولیدکنندگان واردکنندگان واقعی تنگ کرده‌است.

در شرایطی که اجرای قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز از رسیمی انجام شود، اما همچنان بخش قابل توجهی از کالاهای بی‌کیفیت و حتی تقلبی از مبادی رسمی یا غیررسمی وارد بازار می‌شود.

در همین رابطه، سیداحمد حسینی، رئیس اتحادیه صنف فروشندگان لوازم یدکی خودرو و ماشین‌آلات تهران با انتقاد از واردات غیرتخصصی و لزوم ساماندهی کارت‌های بازرگانی، بر ضرورت بازنگری در نظام واردات قطعات خودرو تأکید کرد.

وی با اشاره به معضل تأمین قطعات باکیفیت در بازار زیر سایه واردات بدون نظارت گفت: از ادبیجهشت ماه سال ۱۴۰۲ که قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز اجرایی شد، واردات حتماً باید از طریق تخصیص ارز صورت بگیرد و کسی نمی‌تواند به صورت شخصی و با ارز شخصی خود واردات انجام دهد. در طرف دیگر اگر کسی به شخصه تأمین ارز انجام دهد، واردات را قاچاق محسوب می‌شود. وی افزود: حال در این میان، ترخیص کاران و کسانی که کار آنها صرفاً واردات (غیر تخصصی) است و به صورت تخصصی واردات انجام نمی‌دهند و احتمالاً به برخی از رانت‌ها نیز متصل هستند، به راحتی، می‌توانند از زرمورد نیاز خود دریافت کنند که این ارز باقیمت مبادله‌ای به آنها داده می‌شود.

رئیس اتحادیه صنف فروشندگان لوازم یدکی خودرو تصریح کرد: همچنین بسیاری از کالاهای و قطعات بی کیفیت و تقلبی توسط همین افراد وارد می‌شوند که در بازار وجود دارد و با قیمت کالاهای باکیفیت در بازار به فروش می‌رسند و سود تفاوت قیمت ارز آن به حدی زیاد است که قابل تصور نیست. حسینی با ارائه راهکار لازم در این حوزه برای کاهش واردات بی‌رویه و بی کیفیتی که توسط کسانی که متخصص این حوزه نیستند انجام می‌شود گفت: راهکار اصلی این است که باید کارت‌های بازرگانی را تخصصی کرد و زمانی که کارت بازرگانی تخصصی شود، به عنوان مثال شخصی که تولیدکننده یا فعال صنف قطعات خودرو یا لوازم یدکی باشد، به صورت تخصصی می‌تواند واردات قطعات و کالای مورد نیاز بازار را انجام دهد و از آنجایی که در صنف خود آ شناخت کافی برخوردار است، کالای باکیفیت و اصلی را وارد خواهد کرد.

شده، به این صورت توضیح داده شده: «محدود کردن دید نمایشگر از رویاهای جانبی برای حریم خصوصی در مکان های عمومی، اساساً اسکرین شات هایی که یکی از کاربران یکس از این قابلیت منتشر کرده، گزینه ای به نام Auto Privacy در تنظیمات گلکسی S۲۶ اولترا وجود خواهد داشت که می تواند در مکان های شلوغ مانند مترو، آسانسور یا اتوبوس، نمایشگر را به طور خودکار در حالت حریم خصوصی قرار دهد. همچنین امکان زمان بندی روشن و خاموش شدن این قابلیت هم در دسترس خواهد بود.

سی و هفتمین جشنواره بین‌المللی فیلم‌های کودکان و نوجوانان شامگاه جمعه با حضور یک‌هزار و ۵۰۰ داور کودک و نوجوان در سالن اجلاس سران اصفهان آغاز به کار کرد. آیین افتتاح‌سی و هفتمین جشنواره بین‌المللی فیلم‌های کودکان و نوجوانان شامگاه جمعه ۱۲ مهرماه برگزار شد.

۷۰۰ برداشت گلابی در باغات چناران / خبرگزاری دانشجو

معرفی کتاب صوتی اهداف:

از زندگیتان بیشترین استفاده را بپسید

کتاب اهداف: از زندگیتان بیشترین استفاده را ببرید نوشته ی زیگ زیگلار که یکی از سخنرانان انگیزشی مشهور در نیاست، به شما کمک می کند تا هذر دادن ارزشتان در راه های که به شما راه موفقیت می رسد پدیدار کنید. به هدف گذاری درست، به ارزشهایتان، به زندگی دست پیدا کنید. زیگ زیگلار (Zig Ziglar) در کتاب اهداف: از زندگیتان بیشترین استفاده را ببرید (Goals: How to Get the Most out of Your Life) به سراغ یکی از اصلی ترین موانع موفقیت رفته و آن را توانایی در هدف گذاری صحیح عنوان کرده است. او در این کتاب توضیح می دهد که چطور سرگردانی بی هدف پرسه زدن و انتظار موفقیت را کشیدن، درست مانند راه رفتن تیری در تاریکی است و اگرچه شانس ممکن است این تیر را به مرکز هدف برساند، اما این اتفاق چنان نادر است که نمی توان روی آن به عنوان رویه ای دائمی برای زندگی حساب باز کرد. پس چاره این است که با شجاعت تمام، به سمت هدف گذاری و برنامه ریزی درست برویم و از سختی های این راه هراسی نداشته باشیم.

کاربردهای هوش مصنوعی در علوم دریایی

(Pattern Recognition) می‌توانند شکوفایی‌های
جلبیکی را پیش‌بینی کرده و هشدارهای زود هنگامی را
برای جلوگیری از خسارات زیست‌محیطی و اقتصادی
صادر نمایند.

■ **ایمنی دریانوردی با پیش بینی ارتفاع موج**

ارتفاع امواج یکی از پارامترهای حیاتی در برنامه‌ریزی برای دریانوردی، فعالیت‌های بندری و ماهیگیری و حتی ساخت سازه‌های ساحلی است. امواج‌های شدید نه تنها خطراتی برای کشتی‌ها و سازه‌های دریایی ایجاد می‌کند، بلکه می‌تواند به زیرساخت‌های ساحلی آسیب بزند. این سنتی پیشینه‌ای مرسوم معمولاً مبتنی بر مستند کردن نیازمندی داده‌های دقیق هواشناسی و منابع آبی می‌باشد. در مقابل، مدل‌های هوش مصنوعی مبتنی بر شبکه‌های عصبی مصنوعی با آموزش روی داده‌های گذشته، قادرند ارتفاع موج را با دقت مناسب پیش‌بینی کنند. این مدل‌ها نه تنها سرعت پردازش و تحلیل داده‌ها را افزایش می‌دهند، بلکه می‌توانند

جدیدی را به روی پژوهشگران باز کرده است. در ادامه، به نمونه های مهمی از کاربردهای هوش مصنوعی در علوم دریایی پرداخته می شود.

● **نظارت هوشمند بر محیط‌های دریایی**
یکی از کاربردهای کلیدی هوش مصنوعی در علوم دریایی، نظارت بر محیط‌های دریایی است. سامانه‌های هوشمند مبتنی بر یادگیری ماشین (Machine Learning) قادرند با پردازش تصاویر ماهواره‌ای، داده‌های حسگرهای شناور و زیردریایی‌ها، تغییرات دمای آب، جریان‌های اقیانوسی، سطح اکسیژن محلول در آب و حتی حضور کوسه‌های خاص زیرسطحی را به صورت بلادرنگ تشخیص دهند. به عنوان مثال، الگوریتم‌های تشخیص کوسه می‌توانند

قدرت‌های اصلی گردشگری جهان

شورای جهانی سفرو گردشگری (WTTC) در بیست و نهمین اجلاس جهانی درم، قدرتهای اصلی گردشگری بین المللی را معرفی کرد، قاره اروپا همچنان قلب تپنده گردشگری بین المللی نامیده می شود، ۵ کشور از این قاره در میان ۱۰ بازار برتر سفرو گردشگری جهان بالاترین سهم تولید ناخالص داخلی را از آن خود کرده اند

کدام کشورها بیشترین تعداد فرودگاه را دارند؟

تا سال ۲۰۲۵ آمریکا با بیش از ۱۶ هزار فرودگاه بزرگ‌ترین شبکه هوایی جهان را در اختیار دارد. ایران با ۱۷۷ فرودگاه جزو کشورهای است که از تعداد بالای فرودگاه برخوردار است. وسعت جغرافیایی، نیازهای اقتصادی و وابستگی مناطق به حمل‌ونقل هوایی، نقش مهمی در تعداد فرودگاه‌های هر کشور دارند.

آبشار آق‌بلاغ؛ الماس پنهان ماه‌نشان

در دل کوه‌های کم‌نظیر زنجان، جایی میان دشت‌های سنگی و مراغه آرام، گوه‌ری نهفته است که تنها ماجراجویان و طبیعت‌دوستان واقعی از وجودش خبر دارند. آیشار اقیاناز، این آبشار شگفت‌انگیز در شهرستان ماه‌نشان قرار دارد و به دلیل بکر بودن مسیر و ناشناخته ماندنش، هنوز هم جلوه‌ای دست‌نخورده و ناب دارد؛ گویی طبیعت آن را برای هر چشمانی که داشته که عاشق کشف زیبایی‌های کمتر دیده شده‌اند.

اقبالاغ در زبان ترکی به معنای «چشمه سفید» است؛ نامی که به خوبی با روح و چهره این ابشار هماهنگ است. آب شفاف و زلالی که از میان صخره‌های آهکی فرو می‌ریزد، در برخورد با نور خورشید رنگی نقره‌ای به خود می‌گیرد؛ گویی رشته‌های بلورین از دل کوه به پایین می‌غلطند. اطراف آبشار، دیواره‌های سنگی و پوشش گیاهی خاص کوهستانی صحنه‌ای خلاب، انگیز خلق کرده‌اند.

ویژگی منحصربه‌فرد آقبلاغ در رنگ سنگ‌ها و طبیعت اطرافش نهفته است. سنگ‌های آهکی و رسوبی مسیر آب را پوشانده‌اند و در طول زمان با ناباشت لایه‌های سفید و نخودی، فضایی شبیه به تراس‌های آهکی ساخته‌اند. این پدیده طبیعی، نمایی شبیه به آبشارهای مشهور جهان مانند ماموکاله ترکیه ایجاد کرده، با این تفاوت که در مقیاسی کوچک‌تر و